

Dôvodová správa k návrhu novely vyhlášky č. 503/2022 Z.z., ktorú mení vyhláška č. 337/2024. Z.z.

Úvod

Novela Vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 337/2024 Z.z., ktorou bola novelizovaná vyhláška č. 503/2022 Z.z. systémovo nerieši spravodlivé rozúčtovanie tepla pre **dva milióny konečných spotrebiteľov** - vlastníkov bytov pripojených na centrálnu vykurovanie (CZT) a **diskriminuje vlastníkov bytov s individuálnym zdrojom tepla (IZT) – odpojení od CZT**. Tí sú nútení platiť aj za teplo z CTZ, ktoré im nie je ani dodávané, pričom vlastníci s CZT, ktorí sú takmer v každom bytovom dome vo väčšine, im odmietajú rozhodnúť o znížení koeficientov na 0 (nula).

Hlavné problémy súčasného systému s tepelnou energetikou

1. Nespôľahlivé meranie tepla

- Súčasný systém s tepelnou energetikou využíva nepresné a necertifikované pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov (PRVN) namiesto určených meradiel podľa metrologického zákona v jednotkách tepla kWh, ktoré musia, ktoré musia fyzikálne exaktne merať spotrebu tepla v zmysle vzorca $Q = m \cdot c \cdot \Delta t$ a nie pseudo-PRVN.
- Pomerné rozdeľovače nákladov (PRVN) spôsobujú výrazné rozdiely vo vyúčtovaní medzi jednotlivými konečnými spotrebiteľmi a zároveň demotivujú k úspornému správaniu. Dôvodom je, že podľa vyhlášky č. 503/2022 Z. z. môže byt s najvyššími nákladmi na teplo zaplatiť najviac 2,85-násobok nákladov bytu s najnižšími nákladmi – často ide o neobývané byty alebo byty, v ktorých vlastníci cieľavedome šetria na vykurovaní.
- Systém rozúčtovania vykurovacích nákladov podľa PRVN prinútil Ministerstvo hospodárstva novelizovať vyhlášku č. 503/2022 Z.z. Podľa tejto novely sa vyšší podiel tepla rozúčtuje podľa plochy bytu (základnej zložky) a nižší podiel podľa spotrebnej zložky (podľa spotreby), teda podľa údajov z PRVN. Tento systém však v praxi stráca zmysel, pretože neodráža skutočnú spotrebu tepla podľa meračov. Navyše zbytočne zvyšuje náklady – diaľkové odčítavanie z PRVN, pokiaľ bude základná zložka vyššia ako spotrebná čo je neefektívne a finančne náročné.
- Efektívnejším riešením je priame meranie spotreby tepla v radiátoroch pomocou presných (certifikovaných) meracích zariadení. V takom prípade by sa podiel spotrebnej zložky mohol zvýšiť až na 90 %, zatiaľ čo základná zložka by sa úmerne znížila.
- V dobe digitalizácie a umelej inteligencie je technologicky možné vyrobiť presné a cenovo dostupné meradlá tepla v kWh (napr. inovatívne riešenia ako kalorimetrický merač tepla KMT-1, ktorý úspešne funguje od roku 2007).
- Napriek technologickým možnostiam 21. storočia chýbajú na Slovensku **certifikované merače tepla v kWh**, ktoré by zabezpečili presné a spravodlivé vyúčtovanie v bytových domoch.

2. Poškodzovanie a diskriminácia vlastníkov bytov s IZT

- Vyhláška č. 503/2022 Z.z. umelo zvýšila **základnú zložku - platby na minimálne 60 %** podľa plochy bytu, ktorú **retroaktívne** musia platiť aj tí vlastníci bytov, ktorí sú odpojení od dodávok tepla z CZT.

- **Fiktívne rozúčtovanie na základe tzv. "prestupového tepla"** popiera fyzikálne zákony a núti vlastníkov bytov s IZT platiť za teplo, ktoré im nebolo ani dodané. Vlastníci bytov s IZT sú nútení platiť za teplo, ktoré nemohli spotrebovať, keďže im nebolo dodané, na základe nezákonného rozúčtovania podľa PRVN tejto vyhlášky a bez zohľadnenia tepla vyrobeného v IZT.

3. Porušenie ústavných práv a vplyv teplárenskej lobby

- Vyhláška MH SR č. 503/2022 Z. z. bola prijatá **bez reálnej predchádzajúcej diskusie s vlastníkmi bytov a nebytových priestorov, resp. ich zástupcov ako aj bez diskusie s poslancami Národnej rady SR**, pričom pracovné skupiny ovládli zástupcovia teplárenských holdingov.
- Ak ministerstvá prijímajú vyhlášky, ktoré uprednostňujú napríklad energetické spoločnosti, (prípád MH SR a ÚRSO) dochádza k obmedzeniu práv spotrebiteľov alebo konkurencie.
- Problém prijímania vyhlášok na Slovensku spočíva v tom, že ministerstvá prostredníctvom vykonávacích predpisov (vyhlášok) menia podstatu zákonov, hoci tieto vyhlášky nie sú schvaľované parlamentom (NR SR). Týmto postupom sa presadzujú obchodné záujmy na úkor verejného záujmu, čo vedie k právnym kolíziám, keďže niektoré vyhlášky sú v rozpore s inými právnymi predpismi.
- Spôsob prijímania vyhlášok na Slovensku nie je len technickou chybou v tvorbe práva, ale aj otázkou demokratickej kontroly. Ak výkonná moc prostredníctvom vyhlášok obchádza parlament, naruša sa princíp právneho štátu. Reforma legislatívneho procesu by preto mala zahŕňať väčšiu kontrolu podzákonných predpisov, aby sa zabránilo ich zneužívaniu.
- Na Slovensku chýba zriadenie ústavnej inštitúcie, ktorá by bola špecializovaná na energetickú oblasť a reálne by chránila základné práva a slobody občanov pred orgánmi verejnej správy v danej oblasti.

Politický kontext: Jediný obhajca občanov – Hnutie Republika

Všetky parlamentné strany v súčasnosti (koaličné aj opozičné) ignorujú porušenie práv občanov.

- **SAS** síce pôvodne kritizovala tzv. "energetické nevoľníctvo" a skupina jej poslancov podala ústavnú sťažnosť (ktorú Ústavný súd odmietol), no po nástupe do vlády problém neodstránila.
- **Karel Hirman (nominant pravicových strán)** ako bývalý minister MH SR schválil vyhlášku č. 503/2022 Z. z., ktorá posilnila postavenie teplárenských monopolov.
- **Ústavné inštitúcie (Prezident, Generálny prokurátor, Verejný ochranca práv, Ústavný súd) aj poslanci NR SR** k problému pristupujú pasívne, t. j. čím podporujú záujmy energetickej lobby.

Jedinou politickou silou, ktorá aktívne háji záujmy občanov, je neparlamentná Hnutie Republika.

- Uzavrela Memorandum o spolupráci s občianskymi združeniami Energetický ombudsman o. z. a Asociáciou na podporu obnoviteľných zdrojov, ktoré sa zaoberajú ochranou práv občanov SR v energetickej oblasti.

- Ak vláda neschválí spravodlivú novelu vyhlášky MH SR č. 503/2022, ktorá bude v súlade so zákonom o tepelnej energetike, možno predpokladať, že občania bývajúci v bytových domoch v nadchádzajúcich voľbách nepodporia politické strany, ktoré ich práva systematicky ignorujú.
-

Návrhy zmien na reformu rozúčtovania tepla v bytových domoch

1. Zavedenie presného merania spotreby tepla v kWh

- **Vypísanie verejnej súťaže** na vývoj (aj výrobu) certifikovaného merača tepla kombinovaného s termostatickou hlavicom.
- **Podpora domácich technológií**, ako je napríklad kalorimeter KMT-1, ktorý spoľahlivo funguje od roku 2007.

2. Spravodlivé a zákonné rozúčtovanie pre domácnosti s individuálnym vykurovaním (IZT) , tzv. odpojení od dodávok tepla z CZT

- Byty a nebytové priestory, ktoré sú zákonne odpojené od dodávok tepla z CZT v zmysle zákona o tepelnej energetiky nie sú viac účastníkmi trhu s teplom.

3. Zriadenie ústavnej štátnej inštitúcie v oblasti energií

- **Vytvorenie nezávislej ústavnej inštitúcie**, ktorá bude chrániť základné práva a slobody občanov – spotrebiteľov, vlastníkov bytov a nebytových priestorov pred orgánmi verejnej moci v energetickej oblasti. Inštitúcia bude protiváhou URSO a MH SR.

4. Obmedzenie vplyvu teplárenskej lobby

- **Vylúčenie lobistov z legislatívneho procesu** pri tvorbe energetických predpisov.
- **Zapojenie skutočných zástupcov občanov** do rozhodovania o energetickej politike.

Tieto zmeny by priniesli transparentné a spravodlivé rozúčtovanie nákladov na teplo a efektívnejšiu ochranu spotrebiteľov.

Záver

Súčasný systém rozúčtovania tepla je **nefunkčný, nespravodlivý a v rozpore s ústavnými princípmi**. Jediným politickým subjektom, ktorý dôsledne usiluje o zmenu tohto stavu, je **Hnutie Republika**.

Žiadame:

- ✓ **Okamžité zrušenie diskriminačnej vyhlášky č. 503/2022 Z.z. a jej novely č. 337/2024 Z.z.**, ktoré zvýhodňujú a zabezpečujú zisky teplárskym spoločnostiam.
- ✓ **Zavedenie moderného a spravodlivého systému** merania a rozúčtovania tepla, ktorý bude

zohľadňovať skutočnú spotrebu.

✓ **Efektívnu ochranu práv občanov** pred monopolistickými a lobistickými praktikami a neférovými cenovými politikami.

Ak politická parlamentná reprezentácia naďalej bude ignorovať túto systémovú nespravodlivosť, občania majú **plné právo vyjadriť svoj nesúhlas** v nadchádzajúcich voľbách.

Navrhovateľ: Asociácia na podporu obnoviteľných zdrojov energie

Marián Brašeň

František Bednár

Dátum: 9. 6. 2025

Tento dokument je určený na podporu spravodlivej úpravy rozúčtovania tepla a ochrany práv občanov Slovenskej republiky.

Na Vedomie:

1. Kancelária prezidenta SR
2. Kancelária úradu vlády SR
3. Predseda a poslanci NR SR
4. ÚRSO
5. Generálny prokurátor SR
6. Verejný ochranca práv
7. Ústavný súd SR
8. Média